

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δέκατο τμήμα)

της 24ης Οκτωβρίου 2013*

«Τελωνειακή ένωση και κοινό δασμολόγιο — Προτιμησιακό καθεστώς για την εισαγωγή προϊόντων καταγωγής κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ) — Άρθρα 16 και 32 του πρωτοκόλλου 1 του παραρτήματος V της συμφωνίας του Κοτονού — Εισαγωγή συνθετικών ινών από τη Νιγηρία στην Ευρωπαϊκή Ένωση — Παρατυπίες όσον αφορά συνταχθέν από τις αρμόδιες αρχές του κράτους εξαγωγής πιστοποιητικό κυκλοφορίας εμπορευμάτων EUR.1 — Σφραγίδα μη σύμφωνη προς το γνωστοποιηθέν στην Επιτροπή υπόδειγμα — Πιστοποιητικά εκδοθέντα εκ των υστέρων και πιστοποιητικά προς αντικατάσταση άλλων — Κοινοτικός τελωνειακός κώδικας — Άρθρα 220 και 236 — Δυνατότητα εφαρμογής a posteriori προτιμησιακού δασμού που δεν ίσχυε πλέον την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος επιστροφής — Προϋποθέσεις»

Στην υπόθεση C-175/12,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής απόφασης δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, την οποία υπέβαλε το Finanzgericht München (Γερμανία), με απόφαση της 16ης Φεβρουαρίου 2012, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 13 Απριλίου 2012, στο πλαίσιο της δίκης

Sandler AG

κατά

Hauptzollamt Regensburg,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δέκατο τμήμα),

συγκείμενο από τους E. Juhász, πρόεδρο του δεκάτου τμήματος, A. Rosas και C. Vajda (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Wathelet

γραμματέας: C. Strömholm, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησεως της 10ης Ιουλίου 2013,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Sandler AG, εκπροσωπούμενη από τον H.-M. Wolfgang, Steuerberater, καθώς και από τις N. Harksen και R. Hannemann-Kacik, Rechtsanwältinnen,
- το Hauptzollamt Regensburg, εκπροσωπούμενο από τις M. Brandl και C. Stephan,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

- η Ελληνική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη από τη Φ. Δεδούση,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τη L. Kerpenne και τον B.-R. Killmann,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 16 και 32 του πρωτοκόλλου 1 του παραρτήματος V της συμφωνίας εταιρικής σχέσης μεταξύ των μελών της ομάδας των κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού, αφενός, και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών της, αφετέρου, που υπογράφηκε στο Κοτονού στις 23 Ιουνίου 2000 (ΕΕ L 317, σ. 3), και εγκρίθηκε εξ ονόματος της Κοινότητας με την απόφαση 2003/159/ΕΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 2002 (ΕΕ 2003, L 65, σ. 27, στο εξής: συμφωνία του Κοτονού), των άρθρων 220 και 236 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 302, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1791/2006 του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2006 (ΕΕ L 363, σ. 1, στο εξής: τελωνειακός κώδικας), καθώς και του άρθρου 889, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2454/93 της Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 1993, για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού 2913/92 (ΕΕ L 253, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε πλέον πρόσφατα με τον κανονισμό (ΕΚ) 214/2007 της Επιτροπής, της 28ης Φεβρουαρίου 2007 (ΕΕ L 62, σ. 6, στο εξής: κανονισμός 2454/93).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της εταιρίας Sandler AG (στο εξής: Sandler) και του Hauptzollamt Regensburg [κεντρικής τελωνειακής αρχής του Regensburg (Γερμανία), στο εξής: ΗΖΑ] σχετικά με δύο πράξεις επιβολής εισαγωγικών δασμών, τις οποίες εξέδωσε το ΗΖΑ κατόπιν εκ των υστέρων ελέγχου λόγω μη συμφωνίας των σφραγίδων που είχαν τεθεί σε πιστοποιητικά κυκλοφορίας εμπορευμάτων EUR.1 (στο εξής: πιστοποιητικά EUR.1) εκδοθέντα από τις αρμόδιες νιγηριανές αρχές με εκείνες που είχαν γνωστοποιήσει οι αρχές αυτές στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Το νομικό πλαίσιο

Η συμφωνία του Κοτονού

- 3 Με τη συμφωνία του Κοτονού η Ευρωπαϊκή Ένωση παρέσχε, χωρίς αμοιβαιότητα, προτιμησησική δασμολογική μεταχείριση στα προϊόντα καταγωγής της ομάδας κρατών Αφρικής, Καραϊβικής και Ειρηνικού (ΑΚΕ) (στο εξής: κράτη ΑΚΕ). Προς τούτο, είχε επιτύχει την αποδοχή παρεκκλίσεως, μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2007, από τη ρήτρα του μάλλον ευνοουμένου κράτους την οποία προβλέπει το άρθρο 1, παράγραφος 1, της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου του 1994 (GATT), που περιλαμβάνεται στο παράρτημα 1Α της Συμφωνίας για την ίδρυση του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ), η οποία υπογράφηκε στο Μαρακές στις 15 Απριλίου 1994 και εγκρίθηκε με την απόφαση 94/800/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1994, σχετικά με την εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σύναψη των συμφωνιών που απέρρευσαν από τις πολυμερείς διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ουρουγουάης (1986-1994) (ΕΕ L 336, σ. 1). Το καθεστώς αυτό δεν ισχύει πλέον από την 1η Ιανουαρίου 2008.
- 4 Το άρθρο 36, παράγραφος 3, της συμφωνίας του Κοτονού προέβλεπε ότι οι μη αμοιβαίες εμπορικές προτιμήσεις που ίσχυαν στο πλαίσιο της τέταρτης συμβάσεως μεταξύ των κρατών ΑΚΕ και της Κοινότητας διατηρούνταν κατά τη διάρκεια της προπαρασκευαστικής περιόδου για όλα τα κράτη ΑΚΕ, υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονταν στο παράρτημα V της συμφωνίας αυτής. Ορισμένα

προϊόντα, περιλαμβανομένων των κλωστοϋφαντουργικών καταγωγής κρατών ΑΚΕ, γίνονταν κατά συνέπεια δεκτά προς εισαγωγή στην Ένωση χωρίς δασμούς και φόρους ισοδυνάμου αποτελέσματος. Το άρθρο 37, παράγραφος 1, της εν λόγω συμφωνίας όριζε ειδικότερα ότι η προπαρασκευαστική περίοδος έληγε στις 31 Δεκεμβρίου 2007 το αργότερο.

- 5 Το παράρτημα V της ίδιας συμφωνίας όριζε τις προϋποθέσεις εφαρμογής του εμπορικού καθεστώτος που ίσχυε κατά τη διάρκεια της προπαρασκευαστικής περιόδου. Δυνάμει των διατάξεων του πρωτοκόλλου 1 του εν λόγω παραρτήματος, σχετικά με τον ορισμό της έννοιας των «Προϊόντων καταγωγής» και με τις μεθόδους διοικητικής συνεργασίας (στο εξής: πρωτόκολλο 1), τα προϊόντα καταγωγής κρατών ΑΚΕ υπάγονταν, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 14, παράγραφος 1, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου 1, στο παράρτημα V της συμφωνίας του Κοτονού κατά την εισαγωγή τους στην Ένωση κατόπιν επιδείξεως πιστοποιητικού EUR.1 εκδοθέντος από τις τελωνειακές αρχές του κράτους εξαγωγής κατ' εφαρμογήν του άρθρου 15, παράγραφος 1, του πρωτοκόλλου 1.
- 6 Τα πιστοποιητικά EUR.1 έφεραν σφραγίδα των τελωνειακών αρχών του κράτους εξαγωγής, υποδείγματα των αποτυπωμάτων της οποίας έπρεπε να γνωστοποιηθούν, στην Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 31, παράγραφος 1, του πρωτοκόλλου 1, οπότε η τελευταία τα γνωστοποιούσε στα κράτη μέλη. Η ίδια διάταξη προέβλεπε ότι τα πιστοποιητικά EUR.1 γίνονταν δεκτά για την εφαρμογή του προτιμησιακού καθεστώτος από την ημερομηνία κατά την οποία η Επιτροπή ελάμβανε γνώση των αναγκαίων πληροφοριών. Το άρθρο 31, παράγραφος 2, του πρωτοκόλλου 1 όριζε ειδικότερα ότι η Ένωση και τα κράτη ΑΚΕ παρείχαν αμοιβαίως την αρωγή τους μέσω των τελωνειακών αρχών τους για τον έλεγχο γνησιότητας των πιστοποιητικών EUR.1.
- 7 Το άρθρο 23 του πρωτοκόλλου 1 προέβλεπε ότι οι αποδείξεις της καταγωγής των προϊόντων έπρεπε να προσκομίζονται στις τελωνειακές αρχές της χώρας εισαγωγής σύμφωνα με τις προβλεπόμενες στη χώρα αυτή διαδικασίες.
- 8 Το άρθρο 16 του πρωτοκόλλου 1, με τίτλο «Εκ των υστέρων έκδοση πιστοποιητικού κυκλοφορίας EUR.1», είχε ως ακολούθως:

«1. [...] το πιστοποιητικό [...] EUR.1 είναι δυνατό, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, να εκδοθεί και μετά την εξαγωγή των προϊόντων τα οποία αφορά, εάν:

- α) δεν είχε εκδοθεί κατά τη στιγμή της εξαγωγής συνεπεία λαθών, ακουσίων παραλείψεων ή ειδικών περιστάσεων, ή
- β) αποδεικνύεται κατά τρόπο ικανοποιητικό στις τελωνειακές αρχές ότι εκδόθηκε [...] πιστοποιητικό EUR.1, το οποίο δεν έγινε δεκτό κατά την εισαγωγή για τεχνικούς λόγους.

2. Για την εφαρμογή της παραγράφου 1, ο εξαγωγέας στην αίτησή του πρέπει να αναφέρει τον τόπο και την ημερομηνία της εξαγωγής των προϊόντων τα οποία αφορά το πιστοποιητικό [...] EUR.1, καθώς και τους λόγους για τους οποίους υποβάλλει την αίτηση.

3. Οι τελωνειακές αρχές είναι δυνατόν να εκδώσουν εκ των υστέρων πιστοποιητικό [...] EUR.1, μόνον αφού επαληθεύσουν ότι τα στοιχεία που περιέχονται στην αίτηση του εξαγωγέα ανταποκρίνονται σε εκείνα του αντίστοιχου φακέλου.

4. Τα εκδιδόμενα εκ των υστέρων πιστοποιητικά [...] EUR.1 πρέπει να φέρουν μία από τις ακόλουθες μνείες:

«NACHTRÄGLICH AUSGESTELLT», «DÉLIVRÉ A POSTERIORI», «RILASCIATO A POSTERIORI», «AFGEGEVEN A POSTERIORI», «ISSUED RETROSPECTIVELY», «UDSTEDT EFTERFØLGENDE», «ΕΚΔΟΘΕΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ», «EXPEDIDO A POSTERIORI», «EMITIDO A POSTERIORI», «ANNETTU JÄLKIKÄTEEN», «UTFÄRDAT I EFTERHAND».

5. Η λέξη που αναφέρεται στην παράγραφο 4 εγγράφεται στο πλαίσιο «Παρατηρήσεις» του αντιγράφου του πιστοποιητικού [...] EUR.1.»

- 9 Το άρθρο 18 του πρωτοκόλλου 1, με τίτλο «Έκδοση πιστοποιητικού κυκλοφορίας EUR.1 βάσει προηγουμένως εκδοθέντος ή συνταχθέντος πιστοποιητικού καταγωγής», προέβλεπε τα εξής:

«Όταν προϊόντα καταγωγής υφίστανται έλεγχο εκ μέρους τελωνείου κράτους ΑΚΕ ή της [Ενωσης], είναι δυνατή η αντικατάσταση του πρωτοτύπου του πιστοποιητικού καταγωγής από ένα ή περισσότερα πιστοποιητικά κυκλοφορίας εμπορευμάτων EUR.1, με σκοπό την αποστολή όλων ή ορισμένων από τα προϊόντα αυτά αλλού στα κράτη ΑΚΕ ή στην [Ενωση]. Τα πιστοποιητικά αντικατάστασης των πιστοποιητικών [...] EUR.1 εκδίδονται από το τελωνείο [υπό] τον έλεγχο του οποίου [τίθενται] τα προϊόντα.»

- 10 Το άρθρο 32 του πρωτοκόλλου 1, το οποίο επιγράφεται «Έλεγχος των πιστοποιητικών καταγωγής», όριζε τα εξής:

«1. Ο μεταγενέστερος έλεγχος των πιστοποιητικών καταγωγής πραγματοποιείται δειγματοληπτικά ή κάθε φορά που οι τελωνειακές αρχές της χώρας εισαγωγής έχουν βάσιμες αμφιβολίες ως προς τη γνησιότητα τέτοιων εγγράφων, τον χαρακτήρα καταγωγής των σχετικών προϊόντων ή την εκπλήρωση των λοιπών απαιτήσεων του παρόντος πρωτοκόλλου.

2. Για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 1, οι τελωνειακές αρχές της χώρας εισαγωγής οφείλουν να επιστρέφουν το πιστοποιητικό [...] EUR.1 και το τιμολόγιο, αν έχει υποβληθεί, τη δήλωση τιμολογίου ή αντίγραφο των εν λόγω εγγράφων στις τελωνειακές αρχές της χώρας εξαγωγής, αναφέροντας, όπου κρίνεται σκόπιμο, τους λόγους που δικαιολογούν την έρευνα. Προς επίρρωση της αίτησής τους για έλεγχο, αυτές παρέχουν όλα τα έγγραφα και όλες τις πληροφορίες που έχουν συγκεντρώσει και που δικαιολογούν την υποψία ότι οι πληροφορίες που περιέχονται στο πιστοποιητικό καταγωγής είναι ανακριβείς.

3. Ο έλεγχος διενεργείται από τις τελωνειακές αρχές της χώρας εξαγωγής. Για τον σκοπό αυτό, αυτές έχουν το δικαίωμα να ζητούν την προσκόμιση κάθε αποδεικτικού στοιχείου και να διενεργούν ελέγχους των λογιστικών βιβλίων του εξαγωγέα καθώς και οποιονδήποτε άλλο έλεγχο κρίνουν αναγκαίο.

4. Αν οι τελωνειακές αρχές της χώρας εισαγωγής αποφασίσουν να αναστείλουν την προτιμησιακή μεταχείριση για τα συγκεκριμένα προϊόντα, εν αναμονή των αποτελεσμάτων του ελέγχου, οφείλουν να επιτρέψουν στον εισαγωγέα να παραλάβει τα προϊόντα υπό τον όρο επιβολής κάθε προληπτικού μέτρου το οποίο κρίνεται απαραίτητο.

5. Οι τελωνειακές αρχές που ζητούν τη διενέργεια του ελέγχου πρέπει να ενημερώνονται για τα αποτελέσματα του ελέγχου αυτού το ταχύτερο δυνατό. Τα εν λόγω αποτελέσματα πρέπει να ορίζουν σαφώς αν τα έγγραφα είναι γνήσια και αν τα σχετικά προϊόντα μπορούν πράγματι να θεωρηθούν ως προϊόντα καταγωγής κρατών ΑΚΕ [...] και ότι πληρούν τις λοιπές απαιτήσεις του παρόντος πρωτοκόλλου.

6. Εάν, σε περίπτωση εύλογων αμφιβολιών, δεν δοθεί απάντηση εντός δέκα μηνών από την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος ελέγχου ή εάν η απάντηση δεν περιλαμβάνει επαρκείς πληροφορίες για τη διαπίστωση της αυθεντικότητας του εν λόγω εγγράφου ή τη[ς] πραγματική[ς] καταγωγή[ς] των προϊόντων, οι αιτούσες τελωνειακές αρχές αρνούνται, εκτός εκτάκτων περιστάσεων, το ευεργέτημα των προτιμήσεων.

7. Όταν από τη διαδικασία ελέγχου ή από οποιαδήποτε άλλη διαθέσιμη πληροφορία προκύπτουν ενδείξεις ότι οι διατάξεις του παρόντος πρωτοκόλλου παραβιάζονται, το κράτος ΑΚΕ με δική του πρωτοβουλία ή κατόπιν αιτήσεως της [Ενωσης] διεξάγει τις κατάλληλες έρευνες ή φροντίζει για τη διεξαγωγή τους με τη δέουσα ταχύτητα ώστε τέτοιες παραβιάσεις να προσδιορίζονται και να προλαμβάνονται, δύναται δε να καλεί την [Ενωση] να συμμετέχει στις εν λόγω έρευνες.»

- 11 Για να διευκολύνει τα κράτη μέλη εισαγωγής να εφαρμόζουν τις διατάξεις σχετικά με τα προτιμησιακά καθεστώτα εμπορικών συναλλαγών που προβλέπονταν από τη συμφωνία του Κοτονού, η Επιτροπή δημοσίευσε ένα έγγραφο με τίτλο «Επεξηγηματικές σημειώσεις όσον αφορά το πρωτόκολλο 1 του παραρτήματος V της συμφωνίας εταιρικής σχέσης ΑΚΕ-ΕΚ, σχετικά με τον καθορισμό της έννοιας των καταγομένων προϊόντων ή προϊόντων καταγωγής και τις μεθόδους διοικητικής συνεργασίας» (ΕΕ 2002, C 228, σ. 2, στο εξής: σημειώσεις).
- 12 Στα σημεία 10, 15 και 17 των σημειώσεων αυτών περιλαμβάνονται συμπληρωματικές εξηγήσεις όσον αφορά τα άρθρα 16 και 32 του πρωτοκόλλου 1, καθώς και παραδείγματα διαφόρων περιπτώσεων, με υπόδειξη της στάσεως που πρέπει να τηρείται στην εκάστοτε περίπτωση.
- 13 Το σημείο 10 των σημειώσεων, με τίτλο «Άρθρο 16 — Τεχνικοί λόγοι», ορίζει τα ακόλουθα:

«Πιστοποιητικό [...] EUR.1 μπορεί να απορριφθεί για «τεχνικούς λόγους» επειδή δεν έχει συνταχθεί σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διατάξεις. Πρόκειται για περιπτώσεις στις οποίες είναι δυνατό να υποβληθεί σε μεταγενέστερο στάδιο ένα πιστοποιητικό που έχει εκδοθεί εκ των υστέρων. Αυτή η κατηγορία καλύπτει, για παράδειγμα, τις ακόλουθες περιπτώσεις:

[...]

— δεν υπάρχει σφραγίδα και υπογραφή (π.χ. θέση 11 EUR.1),

[...]

— το πιστοποιητικό [...] EUR.1 έχει θεωρηθεί με σφραγίδα που δεν έχει ακόμη κοινοποιηθεί,

[...]

Στάση που πρέπει να τηρηθεί:

Αφού τεθεί η μνεία «ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ», και αναφερθούν οι λόγοι, το πιστοποιητικό επιστρέφεται στον εισαγωγέα, ώστε αυτός να είναι σε θέση να υποβάλει αίτηση για έκδοση νέου πιστοποιητικού που εκδίδεται εκ των υστέρων. Η τελωνειακή διοίκηση έχει, ωστόσο, τη δυνατότητα να φυλάξει φωτοαντίγραφο του απορριφθέντος πιστοποιητικού, εν όψει εκ των υστέρων ελέγχου ή εάν έχει εύλογες υποψίες για διάπραξη απάτης.»

- 14 Το σημείο 15 των σημειώσεων, με τίτλο «Άρθρο 32 — Απόρριψη του προτιμησιακού καθεστώτος χωρίς επαλήθευση», προβλέπει τα εξής:

«Πρόκειται για περιπτώσεις στις οποίες το πιστοποιητικό καταγωγής δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό, μεταξύ άλλων, για τους εξής λόγους:

— τα εμπορεύματα στα οποία αναφέρεται το πιστοποιητικό [...] EUR.1 δεν καλύπτονται από το προτιμησιακό καθεστώς,

— δεν έχει συμπληρωθεί η θέση περιγραφής των εμπορευμάτων (θέση 8 EUR.1) ή αναφέρεται σε εμπορεύματα άλλα από εκείνα που έχουν προσκομιστεί,

[...]

Στάση που πρέπει να τηρηθεί:

Το πιστοποιητικό καταγωγής στο οποίο αναγράφεται η μνεία «ΜΗ ΑΠΟΔΕΚΤΟ» φυλάσσεται από την τελωνειακή διοίκηση στην οποία έχει προσκομιστεί ώστε να αποτραπεί κάθε νέα απόπειρα χρησιμοποίησής του.

Οι τελωνειακές αρχές της χώρας εισαγωγής ενημερώνουν, στην περίπτωση που κρίνεται σκόπιμο, χωρίς καθυστέρηση τις τελωνειακές αρχές της χώρας [εξαγωγής] σχετικά με την απόρριψη.»

- 15 Το σημείο 17 των σημειώσεων, με τίτλο «Άρθρο 32 — Βάσιμες αμφιβολίες», έχει ως ακολούθως:

«Οι ακόλουθες περιπτώσεις εμπίπτουν, για παράδειγμα, σ' αυτή την κατηγορία:

[...]

— παράλειψη θέσης υπογραφής ή ημερομηνίας από την αρχή που έχει εκδώσει το πιστοποιητικό [...] EUR.1,

— αναγραφή στα εμπορεύματα, στις συσκευασίες ή σε άλλα συνοδευτικά έγγραφα ενδείξεων καταγωγής διαφορετικής από εκείνη που αναφέρεται στο πιστοποιητικό [...] EUR.1,

[...]

— η σφραγίδα που έχει χρησιμοποιηθεί για τη θεώρηση του εγγράφου παρουσιάζει διαφορές σε σχέση με τη σφραγίδα που έχει κοινοποιηθεί.

Στάση που πρέπει να τηρηθεί:

Το έγγραφο αποστέλλεται για εκ των υστέρων έλεγχο στις αρχές που το έχουν εκδώσει, με περιγραφή των λόγων που οδήγησαν στην αίτηση ελέγχου. Μέχρις ότου γίνουν γνωστά τα αποτελέσματα του ελέγχου, λαμβάνονται τα αναγκαία μέτρα που κρίνονται αναγκαία από τις τελωνειακές αρχές, ώστε να εξασφαλιστεί η είσπραξη των [επιβλητέων] δασμών.»

Ο τελωνειακός κώδικας

- 16 Ο τελωνειακός κώδικας καταργήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 450/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, για τη θέσπιση του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (εκσυγχρονισμένος τελωνειακός κώδικας) (ΕΕ L 145, σ. 1), ορισμένες διατάξεις του οποίου τέθηκαν σε ισχύ από τις 24 Ιουνίου 2008, ενώ οι λοιπές διατάξεις του άρχισαν να ισχύουν από τις 24 Ιουνίου 2013. Εντούτοις, λαμβανομένου υπόψη του χρόνου των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης, η διαφορά αυτή εξακολουθεί να διέπεται από τις διατάξεις του τελωνειακού κώδικα.
- 17 Το άρθρο 77 του τελωνειακού κώδικα αφορούσε τις περιπτώσεις στις οποίες η τελωνειακή διασάφηση πραγματοποιείτο με τη χρήση μηχανογραφικών συστημάτων και προέβλεπε ότι οι τελωνειακές αρχές μπορούσαν στις περιπτώσεις αυτές να απαλλάσσουν τον ενδιαφερόμενο από την υποχρέωση να υποβάλει τα συνοδευτικά έγγραφα μαζί με τη διασάφηση. Πάντως, στις εν λόγω περιπτώσεις, οι ενδιαφερόμενοι έπρεπε να διατηρούν τα σχετικά έγγραφα ώστε αυτά να βρίσκονται στη διάθεση των τελωνειακών αρχών.

- 18 Το άρθρο 78 του τελωνειακού κώδικα παρείχε τη δυνατότητα στις τελωνειακές αρχές να προβαίνουν σε επανεξέταση της διασαφήσεως, καθώς και σε έλεγχο εκ των υστέρων των εγγράφων και των εμπορικών στοιχείων που αφορούν την εισαγωγή, μετά τη χορήγηση της άδειας παραλαβής των εμπορευμάτων. Όταν από την επανεξέταση της διασαφήσεως ή από τους ελέγχους εκ των υστέρων προέκυπτε ότι οι διατάξεις που διέπουν κάποιο τελωνειακό καθεστώς είχαν εφαρμοστεί βάσει ανακριβών ή ελλιπών στοιχείων, οι τελωνειακές αρχές ελάμβαναν τα αναγκαία μέτρα προς αποκατάσταση των πραγμάτων, λαμβάνοντας υπόψη τα νέα στοιχεία που είχαν στη διάθεσή τους.
- 19 Το άρθρο 236, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα όριζε περαιτέρω, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα, όσον αφορά τη διαδικασία επιστροφής ή διαγραφής δασμών που συνδέονται με τελωνειακή οφειλή λογιζόμενη ως ανύπαρκτη:

«Η επιστροφή ή η διαγραφή εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών πραγματοποιείται εφόσον αποδεικνύεται ότι κατά τη στιγμή της πληρωμής τους το ποσό τους δεν οφειλόταν νομίμως ή ότι το ποσό βεβαιώθηκε κατά παράβαση του άρθρου 220, παράγραφος 2.

[...]

Δεν χορηγείται επιστροφή ή διαγραφή δασμών, όταν τα γεγονότα που οδήγησαν στην πληρωμή ή τη βεβαίωση ποσού το οποίο δεν οφειλόταν νομίμως προκύπτουν από δόλιο τέχνασμα του ενδιαφερομένου.»

- 20 Δυνάμει του άρθρου 247 του τελωνειακού κώδικα, η Επιτροπή ελάμβανε τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή του εν λόγω κώδικα.
- 21 Όσον αφορά τη διαδικασία επιστροφής ή διαγραφής δασμών, το άρθρο 889, παράγραφος 1, του κανονισμού 2454/93 περιελάμβανε ορισμένους κανόνες σχετικούς με την επιβολή a posteriori προτιμησιακού δασμού και όριζε τα εξής:

«Όταν η αίτηση επιστροφής ή διαγραφής βασίζεται στην ύπαρξη, κατά την ημερομηνία αποδοχής της διασάφησης θέσης των εμπορευμάτων σε ελεύθερη κυκλοφορία, μειωμένου ή μηδενικού εισαγωγικού δασμού, που εφαρμόζεται στο πλαίσιο δασμολογικής ποσόστωσης, δασμολογικής οροφής ή άλλου προτιμησιακού δασμολογικού καθεστώτος, η επιστροφή ή η διαγραφή επιτρέπεται μόνον εάν, κατά την ημερομηνία υποβολής της συγκεκριμένης αίτησης, συνοδευόμενη από τα αναγκαία έγγραφα:

- αν πρόκειται για δασμολογική ποσόστωση, ο όγκος αυτής δεν έχει εξαντληθεί,
- στις άλλες περιπτώσεις, δεν έχει στο μεταξύ γίνει επαναφορά του κανονικά οφειλόμενου δασμού.

Ωστόσο, η επιστροφή ή η διαγραφή επιτρέπεται, ακόμη και αν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο προηγούμενο εδάφιο, όταν, λόγω σφάλματος των ίδιων των τελωνειακών αρχών, ο μειωμένος ή μηδενικός δασμός δεν εφαρμόστηκε σε εμπορεύματα, των οποίων η διασάφηση θέσης σε ελεύθερη κυκλοφορία περιείχε όλα τα στοιχεία και συνοδευόταν από όλα τα αναγκαία έγγραφα για την εφαρμογή του μειωμένου ή μηδενικού δασμού.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 22 Στο διάστημα μεταξύ 19 Μαΐου 2005 και 11 Ιουλίου 2007 η Sandler έθεσε σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός της Ένωσης, με διασαφήσεις που υπέβαλε ηλεκτρονικώς και κατ' εφαρμογήν του συστήματος ATLAS, διάφορες παρτίδες συνθετικών ινών. Το Hauptzollamt Hamburg-Hafen-Waltershof [η αρμόδια τελωνειακή υπηρεσία του Αμβούργου (Γερμανία)] έθεσε τα εμπορεύματα αυτά σε ελεύθερη κυκλοφορία στηριζόμενη στη δηλωθείσα καταγωγή, ήτοι τη Νιγηρία, παρέχοντας τη δυνατότητα

υπαγωγής σε καθεστώς μηδενικού προτιμησιακού δασμού. Οι τελωνειακές αρχές δεν ζήτησαν την προσκόμιση των πιστοποιητικών EUR.1 που περιλαμβάνονταν στις διασαφήσεις, ούτε προέβησαν σε έλεγχο των πιστοποιητικών αυτών.

- 23 Το 2008, κατά τη διάρκεια εκ των υστέρων ελέγχου πιστοποιητικών EUR.1, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 78 του τελωνειακού κώδικα, το ΗΖΑ διαπίστωσε ότι σε 34 από τα πιστοποιητικά EUR.1 είχε τεθεί στρογγυλή σφραγίδα περιλαμβάνουσα, στο περίγραμμά της, τις ενδείξεις «NIGERIA CUSTOMS SERVICE» και «TIN CAN ISLAND PORT. LAGOS», καθώς και, στο εσωτερικό τμήμα της, μετά την ημερομηνία, τις λέξεις «ASST.COMPTROLLER o/c Export Seat Releasing Officer». Κατά το ΗΖΑ, η σφραγίδα αυτή δεν ήταν σύμφωνη προς το γνωστοποιηθέν από τις νιγηριανές αρχές στην Επιτροπή υπόδειγμα κατ' εφαρμογήν του άρθρου 31, παράγραφος 1, του πρωτοκόλλου 1, καθόσον το υπόδειγμα αυτό είναι μια ωσειδή σφραγίδα φέρουσα στο περίγραμμά της την ένδειξη «NIGERIA CUSTOMS SERVICE» και «EXPORT SEAT» και, στο εσωτερικό της, μετά την ημερομηνία, τις λέξεις «TINCAN PORT»:

Η σφραγίδα που είχε τεθεί στα πιστοποιητικά EUR.1	Το γνωστοποιηθέν από τις νιγηριανές αρχές υπόδειγμα σφραγίδας
	

- 24 Κατά τις πληροφορίες που παρέσχε το ΗΖΑ στο αιτούν δικαστήριο, τα υποδείγματα των σφραγίδων που είχαν γνωστοποιήσει οι νιγηριανές αρχές ίσχυαν από 1ης Ιουλίου 2003 μέχρι τη λήξη του προτιμησιακού καθεστώτος το οποίο προβλέπει το παράρτημα V της συμφωνίας του Κοτονού, ήτοι μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2007, ενώ καμία τροποποίηση των υποδειγμάτων αυτών δεν γνωστοποιήθηκε από τις νιγηριανές αρχές μεταξύ των δύο αυτών ημερομηνιών.
- 25 Για τον λόγο αυτόν το ΗΖΑ ενημέρωσε τη Sandler, με έγγραφο της 30ής Απριλίου 2008, ότι τα πιστοποιητικά EUR.1 δεν μπορούσαν να γίνουν δεκτά και ότι έπρεπε να τεθεί σε αυτά η μνεία «ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ». Επιπλέον, το ΗΖΑ διευκρίνισε ότι έπρεπε να καταβληθούν δασμοί κατά την εισαγωγή, αλλά, κατόπιν προσκομίσεως νέου πιστοποιητικού EUR.1, θα ήταν δυνατή η επιστροφή

των καταβληθέντων δασμών. Με δύο πράξεις καθορισμού εισαγωγικών δασμών της 14ης Μαΐου 2008 και της 3ης Ιουνίου 2008, το ΗΖΑ διέταξε την καταβολή δασμών συνολικού ποσού 65 612,71 ευρώ, κατόπιν επιβολής δασμού ύψους 4 % που ίσχυε για τα εμπορεύματα τρίτων κρατών.

- 26 Στις 10 Σεπτεμβρίου 2008 η Sandler προσκόμισε πιστοποιητικά EUR φέροντα σφραγίδες σύμφωνες προς το γνωστοποιηθέν στην Επιτροπή υπόδειγμα και ζήτησε την επιστροφή των καταβληθέντων δυνάμει των δύο σχετικών πράξεων δασμών. Τα εν λόγω πιστοποιητικά EUR.1 περιελάμβαναν, στη θέση 7 με τίτλο «Παρατηρήσεις», τη μνεία «being issued in replacement of EUR.1 [...]» («χορηγηθέν σε αντικατάσταση EUR.1 [...]»), καθώς και την ημερομηνία και τον αριθμό των πιστοποιητικών EUR.1 που απέρριψε το ΗΖΑ.
- 27 Με απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2008 το ΗΖΑ αρνήθηκε την επιστροφή επειδή, δυνάμει του άρθρου 889, παράγραφος 1, του κανονισμού 2454/93, η αναγνώριση a posteriori προτιμησιακού καθεστώτος δεν ήταν δυνατή παρά μόνον αν ο ζητούμενος προτιμησιακός δασμός εξακολουθούσε να ισχύει κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως επιστροφής. Αφού το προτιμησιακό καθεστώς που προέβλεπε η συμφωνία του Κοτονού έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2007, από 1ης Ιανουαρίου 2008 δεν προβλεπόταν πλέον κανένας προτιμησιακός δασμός για τα εισαγόμενα από τη Νιγηρία εμπορεύματα.
- 28 Εξάλλου, η Sandler είχε ζητήσει την επιστροφή δασμών βάσει της αρχής της επεικειάς, δυνάμει του άρθρου 239 του τελωνειακού κώδικα. Η αίτηση αυτή επίσης απορρίφθηκε από το ΗΖΑ με απόφαση της 23ης Φεβρουαρίου 2009.
- 29 Η Sandler υπέβαλε ένσταση κατά καθεμιάς από τις δύο αυτές αποφάσεις του ΗΖΑ· και οι δύο αυτές ενστάσεις, ωστόσο, απορρίφθηκαν. Στη συνέχεια, η εταιρία αυτή άσκησε προσφυγή κατά καθεμιάς από τις δύο αυτές απορριπτικές αποφάσεις ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου. Το εν λόγω δικαστήριο αποφάσισε τη συνεκδίκαση των προσφυγών αυτών.
- 30 Ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου η Sandler υποστήριξε ότι ανακρίβεια σε πιστοποιητικό EUR.1 εκδοθέν από τις τελωνειακές αρχές τρίτου κράτους στο πλαίσιο του συστήματος διοικητικής συνεργασίας πρέπει να λογίζεται ως σφάλμα το οποίο δεν μπορεί να αντιληφθεί ο επιχειρηματίας. Ο επιχειρηματίας δεν έχει καμία αρμοδιότητα ελέγχου, καθόσον μάλιστα δεν προβλέπεται η δυνατότητά του να λάβει γνώση του υποδείγματος της προβλεπόμενης σφραγίδας από τις τελωνειακές αρχές του κράτους εισαγωγής. Η Sandler σημειώνει ακόμη ότι τα αρχικά πιστοποιητικά EUR.1 είχαν συνταχθεί ορθώς όσον αφορά το περιεχόμενό τους και ότι η μόνη παρατυπία συνίστατο στη χρησιμοποίηση εσφαλμένης σφραγίδας. Υποστηρίζει ότι, επομένως, δεν επρόκειτο για ανίσχυρα πιστοποιητικά EUR.1. Θέτοντας εσφαλμένη σφραγίδα, οι νιγηριανές αρχές υπέπεσαν σε τυπικό σφάλμα το οποίο διόρθωσαν, εκδίδοντας εκ των υστέρων νέα πιστοποιητικά EUR.1.
- 31 Προς στήριξη της απόψεώς της η Sandler διατείνεται ότι, εν προκειμένω, αντί της επικλήσεως της διαδικασίας την οποία προέβλεπε το άρθρο 16 του πρωτοκόλλου 1, έπρεπε να διενεργηθεί έλεγχος εκ των υστέρων των πιστοποιητικών EUR.1 δυνάμει του άρθρου 32 του εν λόγω πρωτοκόλλου, καθόσον τα αρχικά πιστοποιητικά EUR.1 καταγωγής, εκδοθέντα από τις αρμόδιες αρχές κράτους έχοντος συνάψει τη συμφωνία του Κοτονού, δεν μπορούσαν να ακυρωθούν μονομερώς, χωρίς τη συμμετοχή των αρχών του κράτους αυτού. Σε περίπτωση απορρίψεως πιστοποιητικού EUR.1 στηριζόμενου στο άρθρο 16 του πρωτοκόλλου 1, η προτιμησιακή καταγωγή του εμπορεύματος είναι αναμφισβήτητη, ενώ πρόβλημα υπάρχει μόνο ως προς το νομότυπο της εκδόσεως των πιστοποιητικών EUR.1, για λόγους αφορώντες την εσωτερική λειτουργία της διοικήσεως. Καθόσον το ΗΖΑ δεν ζήτησε τη διενέργεια εκ των υστέρων ελέγχου, δυνάμει του άρθρου 32 του πρωτοκόλλου 1, πρέπει να γίνει δεκτό ότι δεν υπήρχε καμία αμφιβολία όσον αφορά τη γνησιότητα της βεβαιώσεως του προτιμησιακού καθεστώτος.
- 32 Το ΗΖΑ υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι το άρθρο 16 του πρωτοκόλλου 1 είχε εφαρμογή εν προκειμένω διότι τα αρχικά πιστοποιητικά EUR.1 έφεραν σφραγίδα που ήταν σαφώς διαφορετική από τα υποδείγματα που είχαν γνωστοποιήσει οι νιγηριανές αρχές. Τα τεχνικά σφάλματα περί των οποίων

γίνεται λόγος στο άρθρο 16 του πρωτοκόλλου 1 αφορούν σοβαρότερες ελλείψεις από εκείνες στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 32 του εν λόγω πρωτοκόλλου. Το ΗΖΑ σημειώνει ακόμη ότι, εν προκειμένω, η σφραγίδα που χρησιμοποιήθηκε ήταν εντελώς διαφορετική από τα γνωστοποιηθέντα υποδείγματα και δεν είχε καμία ομοιότητα με αυτά, οπότε δεν επρόκειτο για «διαφορά» υπό την έννοια του σημείου 17 σημειώσεων σε σχέση με γνωστοποιηθέν υπόδειγμα η οποία να δικαιολογεί αμφιβολία για τη γνησιότητα του πιστοποιητικού EUR.1. Η διαφορά μεταξύ των σφραγίδων που αποτελούν το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης και των υποδειγμάτων που είχαν γνωστοποιήσει οι νιγηριανές αρχές είναι τόσο σημαντική ώστε να μην είναι δυνατή η εφαρμογή του προτιμησιακού δασμού.

33 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι, για να αποφανθεί επί της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί, έχει καθοριστική σημασία το ζήτημα αν το ΗΖΑ βασίμως επικαλείται, όσον αφορά την αίτηση επιστροφής δασμών της Sandler, το γεγονός ότι, δυνάμει του άρθρου 889 του κανονισμού 2454/93, επιστροφή δασμών είναι δυνατή μόνον αν ο προτιμησιακός δασμός που ίσχυε τον χρόνο κατά τον οποίο τα εμπορεύματα τέθηκαν σε ελεύθερη κυκλοφορία εξακολουθεί να ισχύει κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως επιστροφής. Σε περίπτωση που το άρθρο 889 του κανονισμού 2454/93 δεν αποκλείει την επιστροφή δασμών σε μια τέτοια περίπτωση, ανακύπτει το ζήτημα αν οι αρχές κράτους μέλους, χωρίς να ζητήσουν επισήμως τη διεξαγωγή εκ των υστέρων ελέγχου δυνάμει του άρθρου 32 του πρωτοκόλλου 1, μπορούν να ελέγξουν ή/και να απορρίψουν πιστοποιητικό EUR.1 εκδοθέν από κράτος ΑΚΕ όταν οι τελωνειακές αρχές του κράτους αυτού χρησιμοποίησαν σφραγίδα διαφορετική από τη γνωστοποιηθείσα στην Επιτροπή και, επομένως, να αρνηθούν με δική τους πρωτοβουλία έναντι του εισαγωγέα την επιβολή προτιμησιακού δασμού.

34 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Finanzgericht München αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 889, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, του [κανονισμού 2454/93] την έννοια ότι ρυθμίζει μόνο την περίπτωση αιτήσεως επιστροφής, στην οποία ένα εμπόρευμα είχε τεθεί μεν καταρχάς σε ελεύθερη κυκλοφορία με επιβολή δασμολογικού συντελεστή προβλεπόμενου για προϊόντα καταγωγής τρίτων κρατών, αλλά αποδείχθηκε εκ των υστέρων ότι, κατά το χρονικό σημείο της αποδοχής της διασαφήσεως στο τελωνείο, ίσχυε μειωμένος ή μηδενικός δασμός (εν προκειμένω προτιμησιακός δασμός), ο οποίος όμως κατά την υποβολή της αιτήσεως επιστροφής είχε παύσει να ισχύει, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να αντιταχθεί στον ενδιαφερόμενο κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως επιστροφής δασμών η λήξη ενός περιορισμένου χρονικά προτιμησιακού καθεστώτος εφόσον κατά τον εκτελωνισμό επιβλήθηκε ο προτιμησιακός δασμός και μόνον κατόπιν εκ των υστέρων ελέγχου της διοικήσεως αποφασίστηκε ότι δεν ισχύει ο προτιμησιακός δασμός και επιβλήθηκε ο προβλεπόμενος για τρίτα κράτη δασμός;

2) Όταν το κράτος εξαγωγής έχει θέσει σε πιστοποιητικό [...] EUR.1 σφραγίδα διαφορετική από αυτήν που έχει κοινοποιηθεί ως υπόδειγμα σφραγίδας στην Επιτροπή, έχουν τα άρθρα 16, παράγραφος 1, στοιχείο β', ή/και 32, του πρωτοκόλλου 1 [...] την έννοια ότι οι τελωνειακές αρχές του κράτους εισαγωγής δύναται να χαρακτηρίσουν, σε περίπτωση αμφιβολίας, τη διαφορά αυτή τυπικό ελάττωμα υπό την έννοια του άρθρου 16, παράγραφος 1, στοιχείο β', του πρωτοκόλλου 1 [...], με συνέπεια να κηρύσσεται άκυρο το πιστοποιητικό [αυτό] χωρίς να απαιτείται παρέμβαση της τελωνειακής αρχής του κράτους εξαγωγής;

3) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο δεύτερο ερώτημα:

α) Εφαρμόζεται το άρθρο 16, παράγραφος 1, στοιχείο β', του πρωτοκόλλου 1 [...] ακόμη και στην περίπτωση στην οποία το τυπικό ελάττωμα δεν διαπιστώνεται αμέσως κατά την εισαγωγή, αλλά εντοπίζεται για πρώτη φορά κατά τον εκ των υστέρων έλεγχο ο οποίος διενεργείται από την τελωνειακή αρχή;

β) Μπορεί να ερμηνευθεί το άρθρο 16, παράγραφοι 4 και 5, του πρωτοκόλλου 1 [...] υπό την έννοια ότι τυπικό ελάττωμα θεραπεύεται όταν ένα εκ των υστέρων εκδοθέν πιστοποιητικό [...] EUR.1 δεν περιλαμβάνει μεν ρητώς, στη θέση «Παρατηρήσεις», μία από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 16, παράγραφος 4, του πρωτοκόλλου 1 [...], ενδείξεις, περιέχει όμως σε τελική ανάλυση ένδειξη ότι το πιστοποιητικό EUR.1 έχει εκδοθεί εκ των υστέρων;

4) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο δεύτερο ερώτημα:

Στην περίπτωση κατά την οποία τα πιστοποιητικά [...] EUR.1 που έλαβαν αρχικώς υπόψη οι τελωνειακές αρχές του κράτους εισαγωγής δεν μπορούσαν να ακυρωθούν χωρίς την παρέμβαση των τελωνειακών αρχών του κράτους εξαγωγής, έχει το άρθρο 236, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα την έννοια ότι οι εισαγωγικοί δασμοί δεν οφείλονταν νομίμως και ότι, ως εκ τούτου, είναι αδικαιολόγητη η εκ των υστέρων είσπραξή τους βάσει του άρθρου 220, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα;

5) Όταν υποβάλλεται μετέπειτα ένα εκ των υστέρων εκδοθέν πιστοποιητικό [...] EUR.1, κατά το άρθρο 16 του πρωτοκόλλου 1 [...], είναι δυνατή η επιστροφή εκ των υστέρων επιβληθέντος και καταβληθέντος εισαγωγικού δασμού, κατά το άρθρο 889 του κανονισμού [...] [2454/93] μόνο σε περίπτωση που ο προτιμησιακός δασμός εξακολουθούσε να ισχύει κατά το χρονικό σημείο υποβολής της αιτήσεως επιστροφής;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

35 Με το πρώτο του ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί κατ' ουσίαν αν το άρθρο 889, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 2454/93 έχει την έννοια ότι εμποδίζει μια αίτηση επιστροφής δασμών όταν ο προτιμησιακός δασμός ζητήθηκε και χορηγήθηκε κατά τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, ενώ αργότερα, στο πλαίσιο εκ των υστέρων ελέγχου διενεργηθέντος μετά τη λήξη ισχύος του προτιμησιακού δασμού και την επαναφορά του συνήθους δασμού, οι αρχές του κράτους εισαγωγής προέβησαν στην είσπραξη της διαφοράς σε σχέση με τον δασμό που ισχύει για τα εμπορεύματα καταγωγής τρίτων χωρών.

36 Διαπιστώνεται συναφώς ότι, όπως εξάλλου επισημαίνει το αιτούν δικαστήριο στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, η εξαίρεση από την εφαρμογή του άρθρου 236 του τελωνειακού κώδικα την οποία προβλέπει το άρθρο 889, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 2454/93 αφορά, σύμφωνα με το γράμμα της τελευταίας αυτής διατάξεως, μόνον τις περιπτώσεις στις οποίες ένα εμπόρευμα τίθεται σε ελεύθερη κυκλοφορία με επιβολή τού συνήθως ισχύοντος δασμού, προκύπτει όμως στη συνέχεια ότι ήταν δυνατή η επιβολή μειωμένου δασμού, ή ακόμα και η πλήρης απαλλαγή από δασμούς, για παράδειγμα στο πλαίσιο προτιμησιακού καθεστώτος.

37 Κατά συνέπεια, σε καταστάσεις όπως αυτή της κύριας δίκης, όταν προτιμησιακός δασμός έχει ζητηθεί και χορηγηθεί κατά τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων, ενώ αργότερα, στο πλαίσιο εκ των υστέρων ελέγχου διενεργούμενου μετά τη λήξη του προτιμησιακού δασμού και την επαναφορά του συνήθως ισχύοντος δασμού, οι αρχές του κράτους εισαγωγής προέβησαν στην είσπραξη της διαφοράς σε σχέση με τον δασμό που επιβάλλεται στα εμπορεύματα καταγωγής τρίτων χωρών, το άρθρο 889, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 2454/93 δεν εμποδίζει αίτηση επιστροφής της εν λόγω διαφοράς.

38 Κατά συνέπεια, στο πρώτο υποβαλλόμενο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 889, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 2454/93 έχει την έννοια ότι δεν εμποδίζει μια αίτηση επιστροφής δασμών όταν ο προτιμησιακός δασμός ζητήθηκε και χορηγήθηκε κατά τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, ενώ αργότερα, στο πλαίσιο εκ των υστέρων ελέγχου διενεργηθέντος μετά τη λήξη ισχύος του προτιμησιακού δασμού και την επαναφορά του συνήθως ισχύοντος δασμού, οι αρχές του κράτους εισαγωγής προέβησαν στην είσπραξη της διαφοράς σε σχέση με τον δασμό που επιβάλλεται στα εμπορεύματα καταγωγής τρίτων χωρών.

Επί του δευτέρου ερωτήματος καθώς και επί του πρώτου σκέλους του τρίτου ερωτήματος

39 Με το δεύτερο ερώτημά του και με το πρώτο σκέλος του τρίτου ερωτήματός του, που πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν τα άρθρα 16, παράγραφος 1, στοιχείο β', και 32 του πρωτοκόλλου 1 έχουν την έννοια ότι, όταν προκύπτει κατόπιν εκ των υστέρων ελέγχου ότι έχει τεθεί σε πιστοποιητικό EUR.1 σφραγίδα που δεν αντιστοιχεί προς το υπόδειγμα που έχουν γνωστοποιήσει οι αρχές του κράτους εξαγωγής, οι τελωνειακές αρχές του κράτους εισαγωγής μπορούν να απορρίψουν το πιστοποιητικό αυτό και να το επιστρέψουν στον εισαγωγέα ώστε να μπορέσει αυτός να ζητήσει να του χορηγηθεί πιστοποιητικό εκ των υστέρων βάσει του άρθρου 16, παράγραφος 1, στοιχείο β', του πρωτοκόλλου 1 αντί να κινήσουν τη διαδικασία του άρθρου 32 του πρωτοκόλλου αυτού.

40 Πρέπει να υπομνησθεί συναφώς ότι, δυνάμει του άρθρου 14, παράγραφος 1, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου 1, η προσκόμιση πιστοποιητικού EUR.1 εκδοθέντος από τις τελωνειακές αρχές του κράτους εξαγωγής ήταν μια προαπαιτούμενη διαδικαστική προϋπόθεση για την υπαγωγή προϊόντων καταγωγής κρατών ΑΚΕ στο καθεστώς που προέβλεπε το παράρτημα της συμφωνίας του Κοτονού.

41 Εξάλλου, το άρθρο 31, παράγραφος 1, του πρωτοκόλλου 1 προέβλεπε ότι τα πιστοποιητικά EUR.1 έπρεπε να φέρουν σφραγίδα των τελωνειακών αρχών του κράτους εξαγωγής της οποίας τα υποδείγματα γνωστοποιούνταν στην Επιτροπή, η οποία τα γνωστοποιούσε περαιτέρω στα κράτη μέλη. Κατά το δεύτερο εδάφιο της ίδιας διατάξεως, τα πιστοποιητικά EUR.1 γίνονταν δεκτά για την υπαγωγή σε καθεστώς προτιμησιακής μεταχείρισης από την ημερομηνία κατά την οποία η Επιτροπή ελάμβανε γνώση των αναγκαίων πληροφοριών.

42 Δεν αμφισβητείται ότι οι σφραγίδες που είχαν τεθεί στα εν λόγω πιστοποιητικά EUR.1 προδήλως δεν ήταν σύμφωνες προς το γνωστοποιηθέν από τις νιγηριανές αρχές στην Επιτροπή υπόδειγμα, καθόσον τα σχετικά υποδείγματα σφραγίδων ίσχυαν από 1ης Ιουλίου 2003 και μέχρι τη λήξη του προτιμησιακού καθεστώτος το οποίο προβλέπει το παράρτημα V της συμφωνίας του Κοτονού, ήτοι μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2007, χωρίς να έχει ανακοινωθεί στο μεταξύ από τις νιγηριανές αρχές κάποια τροποποίηση.

43 Εξ αυτού προκύπτει ότι, δυνάμει του άρθρου 31, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του πρωτοκόλλου 1, εν πάση περιπτώσει, οι αρχές του κράτους μέλους εισαγωγής δεν μπορούσαν να δεχθούν πιστοποιητικά EUR.1 όπως αυτά της κύριας δίκης.

44 Όσον αφορά τη στάση που πρέπει να τηρούν σε μια τέτοια κατάσταση οι αρχές του κράτους μέλους εισαγωγής, το πρωτόκολλο 1 δεν περιλαμβάνει καμία διάταξη ορίζουσα ρητώς το πεδίο εφαρμογής, αφενός, της διαδικασίας περί της οποίας γίνεται λόγος στο άρθρο 16 του πρωτοκόλλου αυτού και, αφετέρου, εκείνης την οποία προβλέπει το άρθρο 32 αυτού. Κατά συνέπεια, το ως άνω πρωτόκολλο παρέχει προφανώς κάποιο περιθώριο εκτιμήσεως στις αρχές του κράτους μέλους εισαγωγής.

45 Η επιλογή μεταξύ των δύο αυτών διαδικασιών πρέπει να πραγματοποιείται λαμβανομένων υπόψη, επιπλέον των κανόνων του πρωτοκόλλου 1 και των σημειώσεων, όλων των συνθηκών της κάθε υποθέσεως, περιλαμβανομένων των στοιχείων του πραγματικού πλαισίου.

- 46 Εξάλλου, δεν περιέχουν σχετικές οδηγίες ούτε οι σημειώσεις, οι οποίες, μολοντί δεν είναι δεσμευτικές για τις αρχές των κρατών μελών, αποτελούν χρήσιμο εργαλείο προς εξασφάλιση της ομοιόμορφης εφαρμογής των διατάξεων του πρωτοκόλλου 1.
- 47 Πράγματι, τα σημεία 10 και 17 των σημειώσεων περιλαμβάνουν στοιχεία τα οποία μπορούν να καθοδηγήσουν τη δημόσια αρχή που διαπιστώνει διαφορά μεταξύ των χρησιμοποιούμενων σφραγίδων και του γνωστοποιηθέντος υποδείγματος. Σε περίπτωση που έχει χρησιμοποιηθεί «[νέα] σφραγίδα που δεν έχει ακόμη κοινοποιηθεί», το σημείο 10 των εν λόγω σημειώσεων συνιστά την επιστροφή του πιστοποιητικού στον εισαγωγέα προκειμένου να του παράσχει τη δυνατότητα να ζητήσει τη χορήγηση πιστοποιητικού εκ των υστέρων δυνάμει του άρθρου 16, παράγραφος 1, στοιχείο β', του πρωτοκόλλου 1. Αντιθέτως, το σημείο 17 των ίδιων σημειώσεων συνιστά, για την περίπτωση στην οποία η χρησιμοποιηθείσα σφραγίδα «παρουσιάζει διαφορές σε σχέση με τη σφραγίδα που έχει κοινοποιηθεί», την αποστολή του πιστοποιητικού για εκ των υστέρων έλεγχο στις αρχές του κράτους εξαγωγής κατ' εφαρμογήν του άρθρου 32 του πρωτοκόλλου 1.
- 48 Ωστόσο, πρέπει να υπομνησθεί ότι το σημείο 10 των σημειώσεων αναφέρεται στη δυνατότητα παράλληλης εφαρμογής των διατάξεων των άρθρων 16, παράγραφος 1, και 32 του πρωτοκόλλου 1 και επιβεβαιώνει, κατά συνέπεια, ότι, αντιθέτως προς όσα υποστήριξε η Επιτροπή με τις γραπτές παρατηρήσεις της, τα πεδία εφαρμογής των διατάξεων αυτών δεν αποκλείουν το ένα το άλλο. Το ως άνω σημείο 10 προβλέπει πράγματι ότι η αρχή του κράτους μέλους εισαγωγής που επιστρέφει απορριπτόμενο πιστοποιητικό στον εισαγωγέα προκειμένου να του παράσχει τη δυνατότητα να ζητήσει τη χορήγηση εκ των υστέρων νέου πιστοποιητικού κατ' εφαρμογήν του άρθρου 16, παράγραφος 1, του πρωτοκόλλου 1 διατηρεί φωτοαντίγραφο του απορριφθέντος πιστοποιητικού, ιδίως, «εν όψει εκ των υστέρων ελέγχου» κατ' εφαρμογήν του άρθρου 32 του πρωτοκόλλου 1.
- 49 Από πάγια νομολογία προκύπτει ότι το σύστημα διοικητικής συνεργασίας το οποίο προβλέπεται από το πρωτόκολλο που περιέχει, σε παράρτημα συμφωνίας συναφθείσας μεταξύ της Ένωσης και τρίτου κράτους, κανόνες σχετικούς με την καταγωγή των προϊόντων στηρίζεται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των αρχών των κρατών μελών εισαγωγής και εκείνων του κράτους εξαγωγής και ότι η συνεργασία που προβλέπεται από πρωτόκολλο περί της καταγωγής των προϊόντων δεν μπορεί να λειτουργήσει παρά μόνον αν το κράτος εισαγωγής αναγνωρίζει τις εκτιμήσεις στις οποίες νομίμως έχει προβεί συναφώς το κράτος εξαγωγής (βλ. απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 2011, C-409/10, Afasia Knits Deutschland, Συλλογή 2011, σ. I-13331, σκέψεις 28 και 29 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 50 Εντούτοις, η προϋπόθεση υπάρξεως αμοιβαίας εμπιστοσύνης δεν τίθεται υπό αμφισβήτηση λόγω του ότι το πρωτόκολλο 1 παρέχει στις αρχές του κράτους εισαγωγής τη δυνατότητα επιλογής, αναλόγως των περιστάσεων, μεταξύ των διαδικασιών που προβλέπουν τα άρθρα 16 και 32 του πρωτοκόλλου αυτού. Πράγματι, αντιθέτως προς όσα αφήνουν να εννοηθεί η Sandler και η Επιτροπή, καθεμία από τις διαδικασίες αυτές απαιτεί τη συμμετοχή των αρχών του κράτους εξαγωγής, ενώ το μόνο ζήτημα που τίθεται είναι το αν η επαφή με τις αρχές αυτές γίνεται με πρωτοβουλία των αρχών του κράτους εισαγωγής, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 32 του πρωτοκόλλου 1, ή με πρωτοβουλία του εισαγωγέα, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 16, παράγραφος 1, του πρωτοκόλλου 1. Και στις δύο περιπτώσεις, τα προϊόντα καταγωγής του οικείου κράτους ΑΚΕ μπορούν να υπαχθούν στο καθεστώς του παραρτήματος V της συμφωνίας του Κοτονού μόνο μετά από παρέμβαση των αρχών του κράτους εξαγωγής. Συγκεκριμένα, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 16 του πρωτοκόλλου 1, οι αρχές του κράτους εξαγωγής ήταν εκείνες οι οποίες, μετά από έλεγχο των περιλαμβανόμενων στην αίτηση του εξαγωγέα ενδείξεων, μπορούσαν να εκδώσουν πιστοποιητικό EUR.1 εκ των υστέρων. Ομοίως, οι έλεγχοι που προβλέπει το άρθρο 32 του εν λόγω πρωτοκόλλου διενεργούνταν από τις αρχές του κράτους εξαγωγής προς εξακρίβωση της γνησιότητας των πιστοποιητικών EUR.1 και της καταγωγής των προϊόντων.
- 51 Επίσης απορριπτέα είναι η επιχειρηματολογία της Επιτροπής κατά την οποία οι αρχές του κράτους μέλους εισαγωγής μπορούν να απορρίπτουν πιστοποιητικό EUR.1 μόνον όταν έχουν υποψίες ότι υφίστανται νέες σφραγίδες και πιστεύουν ότι αυτές θα τους γνωστοποιηθούν από το τρίτο κράτος,

ενώ, αν δεν πιστεύουν ότι πρόκειται να τους γνωστοποιηθούν νέες σφραγίδες, δεν έχουν άλλη επιλογή από το να κινηθούν τη διαδικασία εκ των υστέρων ελέγχου που προβλέπει το άρθρο 32 του πρωτοκόλλου 1. Πράγματι, οι αρχές του κράτους μέλους εισαγωγής θα βρίσκονταν σε αδυναμία να διακρίνουν στην πράξη τις δύο αυτές περιπτώσεις.

- 52 Όσον αφορά το ζήτημα αν οι αρχές του κράτους μέλους εισαγωγής εξακολουθούν να μπορούν να απορρίψουν πιστοποιητικό EUR.1 και να υποχρεώσουν τον εισαγωγέα να συμμορφωθεί προς τη διαδικασία του άρθρου 16, παράγραφος 1, στοιχείο β', του πρωτοκόλλου 1 σε περίπτωση που η διαφορά μεταξύ των σφραγίδων, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, γίνεται αντιληπτή όχι απευθείας κατά την εισαγωγή, αλλά μόνον κατόπιν εκ των υστέρων ελέγχου, πρέπει να διευκρινιστεί ότι η χρησιμοποιούμενη στη διάταξη αυτή έννοια της «εισαγωγής» πρέπει να ερμηνεύεται ευρέως, όπως τόνισε η Επιτροπή, καλύπτουσα, επομένως, καταρχήν, όλο το διάστημα μέχρι την απόσβεση όλων των υποχρεώσεων του εισαγωγέα.
- 53 Κατά το άρθρο 23 του πρωτοκόλλου 1, τα αποδεικτικά στοιχεία της καταγωγής πρέπει να προσκομίζονται στις τελωνειακές αρχές σύμφωνα με τους διαδικαστικούς κανόνες του κράτους εισαγωγής, πράγμα το οποίο σημαίνει, σε περιπτώσεις όπως αυτή της κύριας δίκης, ιδίως την προσκόμισή τους σύμφωνα με τον τελωνειακό κώδικα.
- 54 Το άρθρο 77, παράγραφος 2, του τελωνειακού κώδικα όριζε ειδικότερα ότι, όταν οι τελωνειακές διατυπώσεις πραγματοποιούνταν με τη χρήση μηχανογραφικών συστημάτων, όπως συνέβη στην υπόθεση της κύριας δίκης, οι τελωνειακές αρχές μπορούσαν να μη ζητούν την προσκόμιση των πιστοποιητικών EUR.1 μαζί με την τελωνειακή διασάφηση, αλλά να ζητούν απλώς τα εν λόγω έγγραφα να είναι στη διάθεση των εν λόγω αρχών, προκειμένου οι αρχές αυτές να είναι σε θέση να προβούν αργότερα σε ελέγχους. Το άρθρο 16 του τελωνειακού κώδικα προέβλεπε εξάλλου ότι οι ενδιαφερόμενοι έπρεπε να φυλάσσουν, κατά την περίοδο που καθοριζόταν από τις ισχύουσες διατάξεις και επί τρία τουλάχιστον ημερολογιακά έτη, κάθε σχετικό έγγραφο ή στοιχείο σε οποιαδήποτε μορφή, ενώ το άρθρο 221, παράγραφος 3, του τελωνειακού κώδικα, σε συνδυασμό με το άρθρο 201, παράγραφος 2, του ίδιου κώδικα, παρείχε τη δυνατότητα γνωστοποίησης δασμών μέχρι και τρία έτη μετά την αποδοχή της διασαφήσεως.
- 55 Λαμβανομένων υπόψη των παρατηρήσεων αυτών, οι όροι «δεν έγινε δεκτό κατά την εισαγωγή για τεχνικούς λόγους», που περιλαμβάνονται στο άρθρο 16, παράγραφος 1, στοιχείο β', του πρωτοκόλλου 1, πρέπει να ερμηνεύονται σε συνδυασμό με το άρθρο 23 του πρωτοκόλλου αυτού και με το άρθρο 77, παράγραφος 2, του τελωνειακού κώδικα, υπό την έννοια ότι αναφέρονται στη χρονική στιγμή κατά την οποία η χώρα εισαγωγής ελέγχει όντως για πρώτη φορά, σύμφωνα με τους διαδικαστικούς της κανόνες, τα πιστοποιητικά EUR.1. Επομένως, τούτο μπορεί να ισχύει και όσον αφορά έλεγχο διενεργούμενο εκ των υστέρων.
- 56 Κατά συνέπεια, στο δεύτερο ερώτημα και στο πρώτο σκέλος του τρίτου ερωτήματος πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 16, παράγραφος 1, στοιχείο β', και 32 του πρωτοκόλλου 1 έχουν την έννοια ότι, όταν προκύπτει, κατόπιν εκ των υστέρων ελέγχου, ότι έχει τεθεί σε πιστοποιητικό EUR.1 σφραγίδα η οποία δεν αντιστοιχεί προς το υπόδειγμα που έχουν γνωστοποιήσει οι αρχές του κράτους εξαγωγής, οι τελωνειακές αρχές του κράτους εισαγωγής μπορούν να απορρίψουν το πιστοποιητικό αυτό και να το επιστρέψουν στον εισαγωγέα προκειμένου να του παράσχουν τη δυνατότητα να ζητήσει τη χορήγηση πιστοποιητικού εκ των υστέρων βάσει του άρθρου 16, παράγραφος 1, στοιχείο β', του πρωτοκόλλου 1 αντί να κινηθούν τη διαδικασία του άρθρου 32 του πρωτοκόλλου αυτού.

Επί του δευτέρου σκέλους του τρίτου ερωτήματος

- 57 Με το δεύτερο σκέλος του τρίτου ερωτήματός του το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσία να διευκρινιστεί αν το άρθρο 16, παράγραφοι 4 και 5, του πρωτοκόλλου 1 έχει την έννοια ότι, υπό περιστάσεις όπως αυτές της κύριας δίκης, πρέπει να λογίζεται ως πιστοποιητικό EUR.1 χορηγηθέν εκ

των υστέρων παρέχον τη δυνατότητα υπαγωγής των οικείων εμπορευμάτων στο καθεστώς που θεσπίζεται με το παράρτημα V της συμφωνίας του Κοτονού ένα πιστοποιητικό EUR.1 που δεν φέρει, στη θέση 7 αυτού, με τίτλο «Παρατηρήσεις», την ειδική μνεία που προβλέπει η παράγραφος 4 της διατάξεως αυτής, περιλαμβάνει όμως ένδειξη η οποία μπορεί να ερμηνευθεί, σε τελική ανάλυση, υπό την έννοια ότι το πιστοποιητικό EUR.1 χορηγήθηκε κατ' εφαρμογήν του άρθρου 16, παράγραφος 1, του πρωτοκόλλου αυτού.

- 58 Πρέπει να υπομνησθεί συναφώς ότι, κατά τα άρθρα 14 και 15, παράγραφος 7, του πρωτοκόλλου 1, το πιστοποιητικό EUR.1 πρέπει να εκδίδεται, καταρχήν, μόλις πράγματι γίνει η εξαγωγή των εμπορευμάτων, προκειμένου να μπορεί να υποβληθεί στις τελωνειακές αρχές του κράτους εισαγωγής.
- 59 Το άρθρο 16, παράγραφος 1, του πρωτοκόλλου 1 αποτελεί εξαίρεση από τον εν λόγω κανόνα, καθόσον επιτρέπει, όλως εξαιρετικώς και κατά ρητή παρέκκλιση από το άρθρο 15, παράγραφος 7, του πρωτοκόλλου αυτού, την έκδοση πιστοποιητικών EUR.1 μετά την εξαγωγή, ιδίως όταν αποδεικνύεται ότι έχει μεν χορηγηθεί πιστοποιητικό EUR.1, αλλά δεν έχει γίνει δεκτό κατά την εισαγωγή για τεχνικούς λόγους.
- 60 Το άρθρο 16, παράγραφοι 4 και 5, του πρωτοκόλλου 1 επιβάλλει συναφώς την υποχρέωση να φέρουν τα χορηγούμενα εκ των υστέρων πιστοποιητικά EUR.1, στη θέση «Παρατηρήσεις», μία από τις ειδικές μνείες που παρατίθενται αναλυτικά στην εν λόγω παράγραφο 4, ήτοι τη μνεία «ΕΚΔΟΘΕΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ».
- 61 Αντιθέτως, δεν αμφισβητείται στην υπόθεση της κύριας δίκης ότι τα πιστοποιητικά EUR.1 που προσκόμισε η Sandler μετά την εκ μέρους του HZA άρνηση αποδοχής αρχικώς υποβληθέντων πιστοποιητικών EUR.1 μολοντί έφεραν σφραγίδες σύμφωνες προς το γνωστοποιηθέν στην Επιτροπή υπόδειγμα, εντούτοις περιελάμβαναν, στη θέση «Παρατηρήσεις», όχι την ειδική μνεία που προβλέπει το άρθρο 16, παράγραφος 4, του πρωτοκόλλου 1, αλλά τη μνεία «Πιστοποιητικό αντικαταστάσεως», με σημείωση της ημερομηνίας και του αριθμού των απορριφθέντων πιστοποιητικών EUR.1.
- 62 Ασφαλώς, με τη διατύπωση αυτή υπονοείται ότι τα πιστοποιητικά που προσκόμισε η Sandler για δεύτερη φορά είχαν χορηγηθεί κατ' εφαρμογήν του άρθρου 18 του πρωτοκόλλου 1 όσον αφορά τα πιστοποιητικά αντικαταστάσεως.
- 63 Ωστόσο, κατά το αιτούν δικαστήριο, η εκδούσα αρχή εξέθεσε ουσιαστικά, παραθέτοντας την ένδειξη αυτή, με επαρκή ακρίβεια, ότι τα μεταγενέστερα πιστοποιητικά EUR.1 αντικαθιστούσαν τις αρχικώς χορηγηθείσες βεβαιώσεις του προτιμησιακού καθεστώτος. Επιπλέον από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο δεν προκύπτει ότι η Sandler ή οι αρχές του κράτους εξαγωγής είχαν την πρόθεση να επικαλεστούν το άρθρο 18 του πρωτοκόλλου 1 ή ότι πληρούνταν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της διατάξεως αυτής.
- 64 Υπό τις περιστάσεις αυτές, πιστοποιητικά EUR.1 όπως τα επίμαχα της κύριας δίκης μπορούσαν καταρχήν να εξομοιωθούν προς πιστοποιητικά EUR.1 χορηγηθέντα εκ των υστέρων, οπότε οι αρχές του κράτους εισαγωγής δεν θα έπρεπε να τα απορρίψουν, αλλά να τα δεχθούν ως τέτοια.
- 65 Συγκεκριμένα, οι αρχές του κράτους εισαγωγής, αφού εκτιμήσουν όλες τις περιστάσεις που ασκούν επιρροή συναφώς, υποχρεούνται είτε να δέχονται τα νέα πιστοποιητικά EUR.1 ως διορθώνοντα το τεχνικό σφάλμα της πρώτης σειράς πιστοποιητικών, είτε, αν έχουν βάσιμες αμφιβολίες όσον αφορά τη γνησιότητα των εγγράφων αυτών ή την καταγωγή των προϊόντων, να κινούν τη διαδικασία ελέγχου που προβλέπει το άρθρο 32 του πρωτοκόλλου 1.
- 66 Επομένως, στο δεύτερο σκέλος του τρίτου ερωτήματος πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 16, παράγραφοι 4 και 5, και 32 του πρωτοκόλλου 1 έχουν την έννοια ότι εμποδίζουν τις αρχές ενός κράτους εισαγωγής να απορρίπτουν, ως πιστοποιητικό EUR.1 χορηγηθέν εκ των υστέρων υπό την έννοια του άρθρου 16, παράγραφος 1, του πρωτοκόλλου αυτού, ένα πιστοποιητικό EUR.1 το οποίο,

μολονότι είναι σύμφωνο όσον αφορά όλα τα άλλα στοιχεία του προς τις διατάξεις του πρωτοκόλλου αυτού, δεν φέρει, στη θέση «Παρατηρήσεις», την ειδική μνεία που ορίζει η παράγραφος 4 της διατάξεως αυτής, περιλαμβάνει όμως ένδειξη η οποία μπορεί να ερμηνευθεί, σε τελική ανάλυση, υπό την έννοια ότι το πιστοποιητικό EUR.1 έχει χορηγηθεί κατ' εφαρμογήν του άρθρου 16, παράγραφος 1, του πρωτοκόλλου αυτού. Σε περίπτωση αμφιβολίας όσον αφορά τη γνησιότητα του εγγράφου αυτού ή την καταγωγή των προϊόντων, οι ως άνω αρχές υποχρεούνται να κινούν τη διαδικασία ελέγχου που προβλέπει το άρθρο 32 του εν λόγω πρωτοκόλλου.

Επί του τετάρτου ερωτήματος

- 67 Κατόπιν της απαντήσεως που δόθηκε στο δεύτερο ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο τέταρτο ερώτημα.

Επί του πέμπτου ερωτήματος

- 68 Κατόπιν της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο πέμπτο ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 69 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δέκατο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 889, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2454/93 της Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 1993, για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου για τη θέσπιση του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα, όπως τροποποιήθηκε πλέον πρόσφατα με τον κανονισμό (ΕΚ) 214/2007 της Επιτροπής, της 28ης Φεβρουαρίου 2007, έχει την έννοια ότι δεν εμποδίζει μια αίτηση επιστροφής δασμών όταν ο προτιμησιακός δασμός ζητήθηκε και χορηγήθηκε κατά τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, ενώ αργότερα, στο πλαίσιο εκ των υστέρων ελέγχου διενεργηθέντος μετά τη λήξη ισχύος του προτιμησιακού δασμού και την επαναφορά του συνήθως ισχύοντος δασμού, οι αρχές του κράτους εισαγωγής προέβησαν στην είσπραξη της διαφοράς σε σχέση με τον δασμό που επιβάλλεται στα εμπορεύματα καταγωγής τρίτων χωρών.
- 2) Τα άρθρα 16, παράγραφος 1, στοιχείο β', και 32 του πρωτοκόλλου 1 του παραρτήματος V της συμφωνίας εταιρικής σχέσης μεταξύ των μελών της ομάδας των κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού, αφενός, και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών της, αφετέρου, που υπογράφηκε στο Κοτονού στις 23 Ιουνίου 2000 και εγκρίθηκε εξ ονόματος της Κοινότητας με την απόφαση 2003/159/ΕΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 2002, έχουν την έννοια ότι, όταν προκύπτει, κατόπιν εκ των υστέρων ελέγχου, ότι έχει τεθεί σε πιστοποιητικό EUR.1 σφραγίδα η οποία δεν αντιστοιχεί προς το υπόδειγμα που έχουν γνωστοποιήσει οι αρχές του κράτους εξαγωγής, οι τελωνειακές αρχές του κράτους εισαγωγής μπορούν να απορρίψουν το πιστοποιητικό αυτό και να το επιστρέψουν στον εισαγωγέα προκειμένου να του παράσχουν τη δυνατότητα να ζητήσει τη χορήγηση πιστοποιητικού εκ των υστέρων βάσει του άρθρου 16, παράγραφος 1, στοιχείο β', του πρωτοκόλλου αυτού αντί να κινήσουν τη διαδικασία του άρθρου 32 του εν λόγω πρωτοκόλλου.

- 3) Τα άρθρα 16, παράγραφοι 4 και 5, και 32 του πρωτοκόλλου αυτού έχουν την έννοια ότι εμποδίζουν τις αρχές ενός κράτους εισαγωγής να απορρίπτουν, ως πιστοποιητικό EUR.1 χορηγηθέν εκ των υστέρων υπό την έννοια του άρθρου 16, παράγραφος 1, του πρωτοκόλλου αυτού, ένα πιστοποιητικό EUR.1 το οποίο, μολονότι είναι σύμφωνο όσον αφορά όλα τα άλλα στοιχεία του προς τις διατάξεις του ίδιου πρωτοκόλλου, δεν φέρει, στη θέση «Παρατηρήσεις», την ειδική μνεία που ορίζει η παράγραφος 4 της διατάξεως αυτής, περιλαμβάνει όμως ένδειξη η οποία μπορεί να ερμηνευθεί, σε τελική ανάλυση, υπό την έννοια ότι το πιστοποιητικό EUR.1 έχει χορηγηθεί κατ' εφαρμογήν του άρθρου 16, παράγραφος 1, του πρωτοκόλλου αυτού. Σε περίπτωση αμφιβολίας όσον αφορά τη γνησιότητα του εγγράφου αυτού ή την καταγωγή των προϊόντων, οι ως άνω αρχές υποχρεούνται να κινούν τη διαδικασία ελέγχου που προβλέπει το άρθρο 32 του εν λόγω πρωτοκόλλου.

(υπογραφές)